

Till

Region Stockholm

Region Skåne

Västra Götalandsregionen

För kännedom:

Landets övriga regioner

Sveriges Kommuner och Regioner

Folkbildningsrådet

Utbildningsdepartementet

Stockholm 2020-03-13

Storstadsregionernas beslut hotar folkhögskolans överlevnad

Region Skåne och Västra Götalandsregionen har beslutat att från nästa år inte längre betala ersättning till andra regioner för studerande som är folkbokförda utanför regionen. Region Stockholm väntas inom kort följa de andra storstadsregionens beslut.

Beslutet om att avskaffa den s.k. mobilitetsersättningen kommer om det fullföljs att få långtgående effekter för folkhögskolorna i hela landet såväl ekonomiskt som för utbildningsformens överlevnad.

Alltsedan folkhögskolan tillkomst i Sverige för 150 år sedan har en av grundstenarna i utbildningsformen varit att den är riksrekryterande. All utbildning ska vara öppen för alla oavsett var i landet man bor. Varje folkhögskola har sin profil och sin särart och det är en rättighet för deltagarna att kunna välja den skola som bäst passar ens behov och intresse. Därför har det också rått stor enighet att regionerna ska ersätta varandra för studerande som valt att studera på en folkhögskola i en annan region. Ett avskaffande av ersättningen mellan regionerna sätter denna princip ur spel.

De flesta regioner kommer inte ha ekonomiska förutsättningar att täcka upp bortfallet av mobilitetsersättningen. Risken är uppenbar att regioner med högt antal deltagare från andra regioner tvingas kraftigt minska det totala regionala bidraget. De tre storstadsregionernas beslut riskerar därmed att äventyra hela grundfinansieringen av folkhögskolan i dessa regioner.

Särskilt tydligt blir detta för skolor i mindre regioner med sämre ekonomiska förutsättningar. Klyftan mellan storstäderna och övriga landet förstärks och skillnaden mellan storstad och mindre befolkade landsdelar fördjupas ytterligare.

Beslutet får inte bara långtgående ekonomiska effekter för de mest utsatta regionerna. Det riskerar också att äventyra kursutbudet på alla Sveriges folkhögskolor. Resultatet blir att de flesta folkhögskolor kommer att tvingas lägga ner kurser som har hög andel deltagare från andra regioner. Detta urholkar folkhögskolans kursutbud och förändrar själva grunden för utbildningsformen.

Smala utbildningar som har ett högt nationellt värde och där det saknas andra utbildningsalternativ riskerar att helt läggas ned. Det gäller en lång rad specialkurser och profileringar till exempel kurser för funktionsnedsatta. Även kurser med huvudmannaprofil och rörelseanknytning som i stor utsträckning är riksrekryterande riskerar att försvinna.

Regionerna har i sitt beslut antytt att det kan behövas specialregler för dessa nationellt särskilt värdefulla utbildningar exempelvis i form av ett nationellt anslag. Hur urvalet av sådana utbildningar ska ske är dock högst oklart och knappast ens möjligt att genomföra. Vem som ska göra detta urval och efter vilka principer har inte utretts.

Vi vädjar därför till politikerna i de tre storstadsregionerna. Skjut upp beslutet om avskaffande av mobilitetsersättning. Ta istället upp frågan i SKR så att de initierar samtal med regeringen om det gemensamma ansvaret för folkhögskolans grundfinansiering.

Stefan Attefall, ordförande
Gerhard Holmgren, generalsekreterare
Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation

Peter Högberg, ordförande
Folkhögskoleföreningen inom SKL

Thomas Nilsson, ordförande
Offentliggda folkhögskolors intresseorganisation